

Видання присвячене
115-й річниці Одеської національної академії харчових технологій
та 5-й річниці Навчально-наукового інституту прикладної економіки
та менеджменту імені Г. Е. Вейнштейна

**АДАПТИВНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ В УМОВАХ
МІНЛИВОГО СВІТУ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Одеська національна академія харчових технологій

НАУКОВА ШКОЛА

«Забезпечення функціонування та розвитку системи економічної
безпеки держави та суб'єктів господарської діяльності»

АДАПТИВНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ В УМОВАХ
МІНЛІВОГО СВІТУ

*Матеріали
наукового симпозіуму
з міжнародною участю*

19 травня 2017 року

За редакцією О. І. Павлова

Одеса
«Астропрінт»
2017

A28 **Адаптивні стратегії розвитку підприємств харчової промисловості в умовах мінливого світу : матеріали наукового симпозіуму з міжнародною участю (19 травня 2017 р., м. Одеса) / Нaukova школа «Забезпечення функціонування та розвитку системи економічної безпеки держави та суб'єктів господарської діяльності» ; за ред. О. І. Павлова ; Одеська національна академія харчових технологій. — Одеса : Астропrint, 2017. — 232 с.**

ISBN 978–966–927–252–2

У збірнику подано тексти доповідей учасників наукового симпозіуму, які представляють науково-дослідні установи, вищі навчальні заклади України та зарубіжних країн. У них обґрунтовано теоретичні та методологічні засади, інструменти, механізми та напрями стратегічного управління сталим та безпечним розвитком підприємств харчової промисловості в умовах мінливого середовища господарювання.

Видання розраховане на наукових співробітників, викладачів, докторантів, аспірантів, студентів, економістів, менеджерів, маркетологів та інших фахівців галузі харчової промисловості.

УДК 338.439(063)

ISBN 978–966–927–252–2

© Одеська національна академія
харчових технологій, 2017

Павлов О. І. ВІТАЛЬНЕ СЛОВО	11
Тематичний напрям 1 ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	
Андрєєва Н. М., Зіньковська Д. В. Маркетингова діагностика експортного потенціалу підприємств агропродовольчої сфери як інструмент прийняття стратегічних рішень	13
Антоненко М. Н. Новая политическая идеология эволюции предприятий АПК Беларуси	18
Дідух С. М. Основні принципи і напрями розвитку агропродовольчої сфери України	23
Коваленко О. В. Щодо стратегічних пріоритетів державної продовольчої політики в умовах сьогочасних викликів	26
Крисанов Д. Ф. Теоретичні засади і прикладні аспекти формування європейської моделі харчової безпеки в аграрному секторі економіки України	30
Кулаковська Т. А. Системний підхід до регулювання сталого та збалансованого розвитку агропродовольчої сфери України	47
Пармакли Д. М., Дудогло Т. Д. Примеры графического метода исследований в экономике	52

Павлов О. І.	
Стратегія інноваційного розвитку підприємства як інструмент його адаптації до мінливих умов господарювання	129
Савенко І. І.	
Біопаливо як джерело зниження енергетичної залежності України	134
Стрікаленко Т. В., Ляпіна О. В., Берегова О. М.	
Водна криза: технологічні інновації та перспективи їх впровадження	139
Терещенко С. І.	
Інтелектуалізація систем менеджменту для забезпечення високого рівня конкурентоспроможності підприємства	144
Яблонська Н. В.	
Проблеми підвищення ефективності функціонування виноробної галузі України	149
Тематичний напрям 7	
ІНВЕСТИЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	
Вербицька Г. Л.	
Обґрунтування ефективності інвестиційних проектів підприємств харчової промисловості в умовах міжнародних економічних відносин	153
Дем'яниншина О. А.	
Удосконалення обліково-аналітичного забезпечення інвестиційно-інноваційного розвитку підприємств харчової промисловості	157
Лагодіснко В. В.	
Особливості інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності в харчовій промисловості	162
Петков О. І.	
Інвестиційний клімат України: сучасний стан та перспективи	166
Стадницький Ю. І.	
Підприємства харчової промисловості у матриці класифікації благ за чинниками розміщення виробництва ..	170

Тематичний напрям 8	
АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ ІНТЕГРАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	
Антонюк О. П., Антонюк П. О.	
Аналіз напрямів інтеграції харчових виробництв у світовий ринок	178
Великий П. П., Бочарова Е. В.	
Обмен потребительськими благами між сельськими жителями та мігрантами	185
Гамма Т. М.	
Організаційні аспекти формування системи управління інтегрованими системами безпеки в харчовій промисловості	190
Мініна В. О., Федорова Т. С.	
Оцінка оптимальної структури капіталу МНР S. A. (ПАТ «Миронівський хлібопродукт»)	193
Седікова І. О.	
Напрями розвитку вертикально інтегрованих структур ринку зерна	197
Шешеловський М. І.	
Перспективи розвитку агропромислової інтеграції	201
Юрченко Н. С.	
Актуальні напрями підвищення ефективності виробництва і реалізації молока та молочної продукції України	203
Тематичний напрям 9	
АДАПТИВНИЙ МЕХАНІЗМ СТИМУЛЮВАННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ В ХАРЧОВІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ	
Газуда Л. М., Газуда М. В.	
Грунтово-кліматичні умови ведення сільського господарства регіону	206
Гуменюк А. В., Школенко О. Б.	
Економічна ефективність розвитку екологічно чистої продукції в харчовій промисловості України	212

Іртищева І. О.

Еколого-економічні проблеми використання води
в харчовій промисловості 215

Мартинюк О. М.

Адаптивний механізм екологізації інноваційної діяльності
підприємств агропродовольчої сфери України: стратегічні
та проблемні питання впровадження 218

Меглай В. І.

Екологічні складові якості агропродовольчої продукції 222

Щурік М. В.

Екологічні пріоритети підприємств харчової промисловості
в агропромисловому комплексі 226

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО

Шановні друзі!

Проведення нашого наукового симпозіуму співпало у часі зі знаменними подіями — 115-ю річницею Одеської національної академії харчових технологій та п'ятиріччям з утворення Навчально-наукового інституту прикладної економіки та менеджменту імені Г. Е. Вейнштейна (ННІПЕтАМ) та наукової школи «Забезпечення функціонування та розвитку системи економічної безпеки держави та суб'єктів господарської діяльності».

За останні п'ять років в рамках тематики наукової школи підготовлено та захищено 4 докторських (2 було підготовлено на кафедрі економіки промисловості, а захищено на створеній на її базі кафедрі управління бізнесом; по 1 — на кафедрах менеджменту і логістики та маркетингу, підприємництва і торгівлі) та 17 кандидатських (по 5 — на кафедрах економіки промисловості, менеджменту і логістики, обліку і аудиту, 2 — на кафедрі маркетингу, підприємництва і торгівлі) дисертацій. За участю викладачів, докторантів, аспірантів, студентів академії, вітчизняних та зарубіжних науковців видано 16 колективних (6 — на кафедрі менеджменту і логістики, по 5 — на кафедрах обліку і аудиту та економіки промисловості, 1 — на кафедрі маркетингу, підприємництва і торгівлі) та 7 індивідуальних (6 — на кафедрі економіки промисловості, 1 — на кафедрі менеджменту і логістики) монографій. З 2012 року проведено 4 міжнародних науково-практичних конференцій, а також наукові конференція, симпозіум, семінар, 4 колоквіуми з міжнародною участю. За підсумками їх роботи видано 1 монографію та 10 збірників тез доповідей.

В нашому науковому симпозіумі взяли участь наукові співробітники, викладачі, докторанти, аспіранти, студенти, державні службовці чотирьох зарубіжних країн та десяти міст України, які представляють Державну установу «Інститут економіки та прогнозування» НАН

України, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, Інститут продовольчих ресурсів НАН, вищі навчальні заклади нашої країни, органи державної влади.

Наша діяльність в рамках тематичної спрямованості наукової школи є свідченням її користі для науки та чималого значення для вітчизняної практики господарювання.

Бажаю усім подальшої плідної роботи, творчості та натхнення.

З найкращими побажаннями
керівник наукової школи, завідувач
кафедри економіки промисловості ОНАХТ,
перший директор ННІПЕтаM,
доктор економічних наук, професор
Павлов Олександр Іванович

Тематичний напрям 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Н. М. Андреєва

д-р екон. наук; головний науковий співробітник Інституту проблем ринку
та економіко-екологічних досліджень НАН України, м. Одеса, Україна

Д. В. Зіньковська

аспірантка кафедри маркетингу Одеського національного економічного
університету, м. Одеса, Україна

МАРКЕТИНГОВА ДІАГНОСТИКА ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРИЙНЯТТЯ СТРАТЕГІЧНИХ РІШЕНЬ

Сучасна економічна ситуація в Україні характеризується посиленням ролі процесів інтеграції, глобалізації, соціалізації, інформатизації та екологізації виробництва. Це призводить до того, що ключовим вектором розвитку вітчизняних підприємств стає зовнішньоекономічна діяльність. Від можливостей підприємств до участі у міжнародній економічній співпраці залежить динаміка розвитку економіки України в цілому. Цей принцип є актуальним для усіх галузей економіки, проте доцільним є виділення провідної, стратегічної галузі, зрушення у якій сприятимуть розвитку і суміжних сфер. Такою галуззю може бути агропромисловий комплекс економіки України. Продукція, що випускається підприємствами агропродовольчої сфери, користується попитом серед споживачів на міжнародному ринку. Зробити такий висновок можливо після аналізу показників структури експорту та імпорту. Частка експорту продукції агропромислового комплексу України за період з 2006 по 2015 роки зросла з 11,86 % до 38,19 %, тобто більше ніж у 3 рази. В той час як імпорт зрос за той самий період із 7 % до 9,3 % [1, с. 7].

Саме тому більшого значення набуває вивчення поняття експортного потенціалу підприємства, інструментарію його дослідження та оцінки, а також методів керування ним. На нашу думку, ефективними

Автори приходять до висновку, який ми поділяємо, про необхідність інтеграції системи управління ризиками до BSC. Але для управління процесами злиття і поглинання ми пропонуємо варіант інтегрованої системи, яка об'єднує концептуальні засади трьох прогресивних для теперішнього часу систем. Тому питання стойть про інтеграцію принципів ризик-менеджменту з концепціями управління за вартістю (VBM) і BSC. При цьому, говорячи про принципи ризик-менеджменту, ми орієнтуємося на комплексну систему управління ризиками (ERM), яка ще перебуває в стадії становлення, але вже ефективно використовується рядом вітчизняних і зарубіжних компаній.

Інтеграція інструментарію BSC, принципів управління за вартістю VBM і концепції ERM, по-перше, дозволяє управляти ризиками на всіх стадіях інтеграційних процесів, по-друге, методологічно і інструментально інтеграція є природним продовженням еволюції цих систем, заснованих на сукупності загальних принципів.

Проблемою, яку так чи інакше намагаються розв'язати в будь-якому управлінні, та яка має особливе значення в управлінні інтеграції компаній, є відбір найбільш значущих чинників. В управлінні вартістю компаній використовуються три характеристики значущості факторів управління, які можуть бути використані в інтегрованій системі управління інтеграційними процесами:

- еластичність (чутливість) вартості за фактором, що визначає вплив зміни фактора на зміну вартості. Відзначимо, що найбільш чутливі чинники є і найбільш значущими з позицій управління ризиком;
- мінливість фактора, як релевантний діапазон його зміни;
- керованість — здатність органів управління впливати (змінювати) значення фактора.

Результатом поєднання цих трьох характеристик є показник значущості (важливості) факторів для системи управління. Природно, що основна увага підприємців має бути приділена керованим факторам, які мають високий рівень значущості. Тому в інтегрованій системі управління ми виділяємо контур аналізу і відбору факторів за їх чутливістю, мінливістю і керованістю. Необхідною умовою ефективного управління підприємництво структурою на основі поєднання збалансованої системи показників та управління за вартістю є структурно-логічна схема процесу злиттів і поглинань, що містить послідовність робіт з підготовки угоди і їх причинно-наслідкові зв'язки. Структурування процесу об'єднання

компаній в кожній окремій угоді передбачає визначення складу виконавців та керівників окремих робіт. Це формує можливості каскадування збалансованої системи показників і формування планів злиття і поглинання для окремих підрозділів інтегрованих підприємств. Відповідно до концепції BSC ці процедури забезпечують мотивацію персоналу і зниження агентських конфліктів, які є, як було зазначено вище, умовою ефективності злиттів і поглинань.

Література

1. Внедрение сбалансированной системы показателей / Horvath&Partners; пер. с нем. — М.: Альпина Бізнес Букс, 2006. — 478 с.
2. Гохан Патрик А. Слияння, поглощени і реструктуризація компаній / Патрик А. Гохан; пер. с англ. — 4-е изд. — М.: Альпина Паблішера, 2010. — 741 с.

B. O. Мініна

студентка факультету економіки, бізнесу і контролю
Одеської національної академії харчових технологій, м. Одеса, Україна

T. C. Федорова

студентка факультету економіки, бізнесу і контролю
Одеської національної академії харчових технологій, м. Одеса, Україна

ОЦІНКА ОПТИМАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ МНР S. A. (ПАТ «МИРОНІВСЬКИЙ ХЛІБОПРОДУКТ»)

В умовах нестабільної економічної ситуації особливо актуальними проблема оптимізації структури капіталу компанії, оскільки вона дає змогу раціонально використовувати фінансові ресурси і впливає на вартість підприємства.

MHP S. A. (ПАТ «Миронівський хлібопродукт») — одна з провідних агропромислових компаній в Україні, діяльність якої зосереджена на виробництві м'яса птиці та вирощуванні зернових. До складу MHP S. A. входять 20 підприємств, розташованих у Київській, Черкаській, Дніпропетровській, Донецькій, Вінницькій, Івано-Франківській, Херсонській областях та АР Крим. Підприємства створюють замкнений цикл м'ясного виробництва: вирощування зернових, виготовлення комбікормів, вирощування батьківського поголів'я худоби, виробництво і переробка м'яса.

Окрім того, підприємства холдингу займаються виробництвом соняшникової олії, а також вирощуванням овочів і фруктів. МХП — перша українська агропромислова компанія, чиї акції котуються на основному майданчику Лондонської фондової біржі [1, с. 45].

Основні показники діяльності ПАТ «МХП» за 2011–2015 роки представлені у таблиці 1.

Таблиця 1

Основні показники діяльності ПАТ «МХП» [2; 3]

Рік	Дохід від реалізації, тис. дол.	EBITDA, тис. дол.	Операційний прибуток, тис. дол.	Чистий прибуток/збитки, тис. дол.	ROE, %	ROA, %
2011	1 229 090	401 085	320 744	259 355	28,01	20,63
2012	1 407 522	467 718	380 583	310 916	25,94	18,80
2013	1 496 079	391 070	271 836	162 240	12,99	14,13
2014	1 379 048	555 876	414 975	-412 338	-43,61	24,24
2015	1 183 283	459 041	363 915	-125 726	-18,69	22,11

У результаті проведеного аналізу господарської діяльності ПАТ «МХП» у період 2011–2015 років було виявлено, що найбільшого значення показник «EBITDA» набуває у 2014 році (555 876 тис. дол.), найменшого — в 2013 році (391 070 тис. дол.). У 2011–2013 роки «МХП» мав чистий прибуток на рівні \$160–310 млн. У 2014 році отримано чистий збиток \$412 млн, в 2015 — \$125 млн. Це пов’язано із значною девальвацією гривні, а також з забороною на поставку птиці в Митний союз і припинення роботи птахофабрики «Шахтарська» в Донецькій області.

Вартість власного капіталу розрахована нами за методом CAPM, а розрахунок фактичної вартості зобов’язань здійснено на основі даних, представлених в звіті про результати господарської діяльності [2]. Результати розрахунку середньозваженої вартості власного і позикового капіталу за два роки представлено в таблиці 2.

Результати розрахунків свідчать про велику різницю між вартістю власного (33 % і 43 %) та позикового капіталу (7 %). За рахунок цього середньозважена вартість всього капіталу була у 2014–2015 роках на рівні 17 %.

На підставі різних показників боргового навантаження і розрахованих для кожної з них прибутковості на власний і позиковий капітал, визначено показник WACC. Результати представлені в таблицях 3 і 4.

Таблиця 2

Вартість власного і позикового капіталу ПАТ «МХП» в 2014–2015 роки [2; 3]

Показники	2014			2015		
	Сума, тис. дол.	Питома вага, %	Середньозважена вартість капіталу	Сума, тис. дол.	Питома вага, %	Середньозважена вартість капіталу
Власний капітал	945 522	41	33,37	672 849	32	42,65
Довгострокові зобов’язання	919 701	40	7,3	1 029 483	50	7,77
Коротко-строкові зобов’язання	428 265	19	6,84	373 401	18	5,22
Усього зобов’язань	1 347 966	59	7,15	1 402 884	68	7,09
Всього	2 293 488	100	17,14	2 075 733	100	17,6

Таблиця 3

Розрахунок показника середньозважених витрат на капітал (WACC) ПАТ «МХП» за 2014 рік

Wd	We	Raiting	default spread	rd	Re	D/E	WACC
25	75	A	1,00	3,550	25,06	0,33	19,52
30	70	A-	1,3	3,850	25,77	0,43	18,99
35	65	BBB+	1,65	4,200	26,60	0,54	18,50
40	60	BBB	2	4,550	27,56	0,67	18,03
45	55	BBB-	2,5	5,050	28,70	0,82	17,65
50	50	BB+	3	5,550	30,07	1,00	17,31
55	45	BB	4	6,550	31,74	1,22	17,24
59	41	BB-	4,6	7,150	33,37	1,44	17,14
60	40	BB-	4,75	7,300	33,83	1,50	17,12
65	35	B+	5,5	8,050	36,52	1,86	17,07
70	30	B	6,5	9,050	40,10	2,33	17,23
75	25	B-	7,25	9,800	45,12	3,00	17,31
80	20	CCC+	8	10,550	52,64	4,00	17,45
85	15	CCC	9	11,550	65,18	5,67	17,83

Згідно з розрахунками WACC в 2014 році приймає мінімальне значення — 17,07 і при цьому оптимальна структура досягається за питомої ваги позикового капіталу 65 % і власного — 35 %. Поточний

рівень боргового навантаження приймає значення 59 %, і, таким чином, структура капіталу компанії наближається до оптимальної.

У 2015 році згідно з розрахунками оптимальна структура для ПАТ «МХП» — 80 % позикового капіталу і 20 % власного. При цьому співвідношення WACC приймає значення 17,29. Оскільки фактичний рівень боргового навантаження дорівнює 68 %, то компанія може розглядати варіант збільшення частки позикового капіталу.

Таблиця 4

**Розрахунок показника середньозважених витрат на капітал
(WACC) ПАТ «МХП» за 2015 рік**

Wd	We	Raiting	Default_spread	rd	Re	D/E	WACC
25	75	A	1,00	2,05	29,13	0,33	22,27
30	70	A-	1,3	2,35	29,85	0,43	21,47
35	65	BBB+	1,65	2,70	30,68	0,54	20,72
40	60	BBB	2	3,05	31,65	0,67	19,99
45	55	BBB-	2,5	3,55	32,79	0,82	19,35
50	50	BB+	3	4,05	34,16	1,00	18,74
55	45	BB	4	5,05	35,84	1,22	18,40
60	40	BB-	4,75	5,80	37,93	1,50	18,03
65	35	B+	5,5	6,55	40,63	1,86	17,71
68	32	B	6,3	7,35	42,65	2,13	17,75
70	30	B	6,5	7,55	44,22	2,33	17,60
75	25	B-	7,25	8,30	49,25	3,00	17,42
80	20	CCC+	8	9,05	56,79	4,00	17,29
85	15	CCC	9	10,05	69,36	5,67	17,41

Таким чином, структура капіталу ПАТ «МХП» у 2014–2015 роках наблизена до оптимальної, але керівництво компанії має бути орієнтоване на зміну співвідношення позикового та власного капіталу, враховуючи можливі ризики зменшення фінансової стабільності при такій високій частці позикового капіталу.

Література

- Дідух С. М. Оцінка фінансового стану та динаміки розвитку агрохолдингів України / С. М. Дідух // Економіка харчової промисловості. — 2015. — Вип. 3. — Т. 7. — С. 41–49.
- Консолідований звіт менеджменту Ради Директорів МНР S. A. за 2015 рік [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.mhp.com.ua/library/file/mhp-sa-fs-2015- ukr-final_1.pdf

- МНР S. A. Фінансові результати за четвертий квартал і дванадцять місяців, які закінчилися 31 грудня 2014 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.mhp.com.ua/library/file/mhp-14fsu-final-ua.pdf.

I. O. Седікова

д-р екон. наук, доцент; доцент кафедри менеджменту і логістики
Одеської національної академії харчових технологій, м. Одеса, Україна

**НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ВЕРТИКАЛЬНО
ІНТЕГРОВАНИХ СТРУКТУР РИНКУ ЗЕРНА**

Сприятливі передумови для виробництва зерна в Україні є основою формування потужної експортноорієнтованої галузі, яка може забезпечити державний бюджет стабільним джерелом надходження валюти. Складні соціально-економічні умови в Україні у 2014 році на тлі напруженої військово-політичної ситуації та анексії Криму, втрати контролю за зерновими терміналами півострова, нестабільноті та бойових дій у південно-східних регіонах держави, а також тимчасова відкритість європейського ринку для української продукції на основі односторонніх торговельних преференцій ставлять якісно нові вимоги до національної економіки, зокрема, зернопродуктового підкомплексу.

Кількісні параметри функціонування зернопродуктового ринку України формуються під впливом сукупності організаційно-економічних умов, до яких ми відносимо структурні елементи різних організаційно-правових форм та економічні важелі, що забезпечують обмінні процеси для стабільного функціонування та ефективного розвитку всіх складових виробничо-збудової системи. Логістична система інтегрує зусилля окремих елементів в єдиний ланцюг, який, функціонуючи на основі економічних компромісів, забезпечує переміщення матеріального потоку від сировинної бази через систему переробки до кінцевого споживача готової продукції. Внутрішня керованість логістичної системи визначається організаційно-структурними, функціонально-економічними та соціально-споживчими факторами, які фактично і є вихідною точкою для удосконалення цієї системи.

Окремі аспекти процесу розвитку вертикально інтегрованих структур зернового підкомплексу розглядалися багатьма вітчизня-

Наукове видання

**АДАПТИВНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ В УМОВАХ
МІНЛИВОГО СВІТУ**

*Матеріали
наукового симпозіуму
з міжнародною участю*

19 травня 2017 року

Відповідальність за інформацію,
викладену в публікаціях, несуть автори

Українською та російською мовами

Завідувачка редакції *Т. М. Забанова*

Редактор *Н. Я. Рухмік*

Технічний редактор *М. М. Бушин*

Дизайнер обкладинки *В. І. Костецький*

Коректор *I. В. Шепельська*

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 13,49.

Тираж 300 прим. Зам. № 188 (42).

Видавництво і друкарня «Астропрінт»

65091, м. Одеса, вул. Разумовська, 21

Тел.: (0482) 37-07-95, 37-14-25, 33-07-17, (048) 7-855-855

e-mail: astro_print@ukr.net; www.astropprint.ua; www.stranichka.in.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1373 від 28.05.2003 р.